

как *misdemeanor* - нетяжкое преступление, которое наказывается либо штрафом, либо отбыванием срока наказания в местной тюрьме (*jail*), а *felony* - тяжкое уголовное преступление, наказуемое длительным сроком тюремного заключения в тюрьме штата или федеральной тюрьме (*prison*).

В русских переводах *felony*, в том числе и в юридических словарях, часто встречается термин фелония. Такой вариант транслитерированного перевода может считаться допустимым, если перевод адресован узким специалистам, знающим, какое понятие стоит за данным термином. Однако при переводе этого слова в тексте, предназначенном для более широкого читателя требуется искать иной вариант перевода, чтобы избежать проблемы непрозрачности текста.

Также ярким примером может послужить наличие в англоязычной юридической терминологии нескольких терминов, обозначающих понятие «иск»: «*action*», «*complaint*», «*claim*», «*plea*», «*lawsuit*». Но не все из них абсолютные синонимы. Термины «*suit*», «*lawsuit*», «*action*» и «*plea*» являются абсолютными синонимами. Термин «*complaint*» является дублетом термина «*claim*». Однако говорить об абсолютной синонимии терминов «*suit*» («*lawsuit*»), «*plea*», «*action*», «*complaint*», «*claim*» не представляется возможным. Так, согласно определению в *A Dictionary of Law*, к примеру, термин «*action*» употребляется в следующем значении: «*A proceeding in which a party pursues a legal right in a civil court*»(52). Тогда как термин «*suit*» «... is commonly used for any court proceedings although originally it denoted a suit in equity as opposed to an action at law»(53). То есть приведенные выше определения указывают на тот факт, что денотативное значение термина «*suit*» гораздо шире значений остальных терминов, обозначающих слово «иск», поэтому эти термины являются идеографическими, а не абсолютными синонимами.

Таким образом, юридический перевод – совершенно особая область перевода, требующая не только глубоких языковых знаний и основательной лингвострановедческой подготовки, но и пытливости ума, желания вчитываться в переводимый текст, способности смотреть «вглубь», потому что иначе разобраться в хитросплетениях юридической мысли просто невозможно.

Ладиненко А. П.

*Національний університет «Одеська юридична академія»,
викладач кафедри іноземних мов*

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОХОДЖЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ

Англійська мова в силу історичних умов в більшій мірі, ніж інші германські мови, підпала під вплив латині та французької мови.

Особливо це стосується юридичної термінології, яка своїм походженням завдячує головним чином латинським кореням. Поняття «юридична (або правнича) термінологія» вживається тут в найширшому розумінні цього слова, тобто це всі ті «слова або словосполучення, які визначають поняття спеціальної (в даному разі юридичної) сфери

знань або діяльності» і які містяться в словниках юридичних термінів. Більшість з них була запозичена в далекому минулому. Природа мовного контакту та об'єм лінгвістичного обміну залежать від багатьох обставин, соціальних і культурних стосунків між народами та спільнотами – носіями мов. (Васильєва Н. В. Термин //Лингвистический энциклопедический словарь. М.: Сов. энциклопедия, 1990. – С.508-509).

Саме поняття «мовний контакт» інтерпретується дуже широко, тобто включає не тільки географічну близькість, але й торгівельне спілкування та різні види культурної взаємодії. Найбільш ефективним мовним контактом очевидно є той, що існує між виробником та їх споживачем з інших мовних ареалів. І оскільки з усіх рівнів мови саме словниковий склад відображає культурний рівень носіїв мови, то для цілісного розуміння впливу однієї мови на іншу в першу чергу необхідно детально вивчити лексичні запозичення. (Бруннер К. История английского языка. Т.1 – М.: Иностранная литература, 1955. – 322 с.).

Звернемось, насамперед, до тієї віддаленої епохи, коли мови германських народів почали переплітатись з мовою класичної античності. Значний вплив, який мала культура Риму на германські народи, простежується через появу великої кількості нових слів-термінів у різних сферах життя цих народів. Вчені вважають, що не всі запозичені терміни мали латинські корені, але всі вони прийшли через латинь і в тій формі, в якій вони вживались в латинській мові.

Всі слова-запозичення можна умовно розподілити на три категорії за ступенем їх асиміляції в мові реципієнта: 1) стійкі, незмінні слова й словосполучення; 2) терміни, що зазнали часткової зміни; 3) запозичення, що повністю пристосувались до вимог нового мовного середовища.

До першої категорії належить найменша кількість юридичних термінів, що залишились напрочуд стійкими до впливу англійської мови і не зазнали ні графічних ні фонетичних змін. Наприклад: *habeas corpus*. Ці слова і фрази стали невід'ємним елементом англійської юридичної термінології, оскільки не було створено еквівалентних за значенням власних відповідників. Сюди також належать деякі крилаті вислови та ідіоми: *rigor juris*.

До другої категорії належать слова й вирази, що зазнали незначних змін під впливом законів англійської мови. Наприклад: *code – codex*. Їх значення, фонетичне оформлення та написання на протязі століть змінювались, доповнювались, набували нових рис. До мовних причин таких змін належить так зване явище аналогії або уподібнення. (Гавриш Н. А. До питання про етимологію юридичних термінів в англійській мові. //Записки з романо-германської філології. Випуск 12. Одеса, 2002. – С. 29-34).

Уподібнення одних мовних одиниць іншим має місце на фонологічному, граматичному та словотворчому рівнях. У зв'язку з цим мовознавці розрізняють асимілятивне уподібнення, морфологічне, синтаксичне, словотворче, семантичне та ін.

Якщо ж звернутись до морфології слів-запозичень, то стає очевидним, що вони, як і інші слова, підпадають під норми нової мови. Проте запозичені з латини іменники і дієслова поведуться по-різному.

Більшість іменників асимілювались, але деякі зберегли свої форми множини, принесені з рідної мови: *corpus – (pl.) corpora*.

Дієслова-запозичення мають, як правило, латинські основи та англійські афікси. Саме ці слова і підпадають під другу категорію, де кореневі основи мови-донора поєднуються з морфами мови-реципієнта. Наприклад: *abolish – abolere*.

До третьої категорії належать так звані «запозичені переклади» або перенесені в мову реципієнта лексичні одиниці, які виступають як модель для утворення аналогічного терміна засобами власної мови. Наприклад: *lawgiver*.

Вчені-лінгвісти також окремо виділяють семантичні запозичення. Вони зумовлюють появу нових значень у вже існуючих слів у мові-реципієнті.

Явище семантичного запозичення – це процес переходу значення слова з однієї мови в іншу. Семантичне запозичення не потребує додаткової адаптації в мові: стара, вже відома форма отримує новий зміст. Це означає, що семантичні запозичення використовують форму слова, яке вже існує в мові. Іноді вони охоплюють весь словотворчий ряд однокорінних слів. Якщо нове значення з'являється у одного із слів словотворчого ряду, яке простежується за літературними джерелами мови, воно часто переноситься на інші або інші слова цього ряду. Наприклад, слово *execution* спочатку мало значення «виконання». Але виконання судового вироку може включати також і смертну кару або страту. Так слово *execution* набуло нового значення «страта». Відповідно нове значення з'явилися і у дієслова *to execute* (виконувати) – «карати на смерть».

Збагачення англомовної термінології, зокрема юридичної, з використанням іншомовних морфем, відображає не тільки історичну взаємодію мов, а й посилення культурних, економічних та наукових стосунків. А для спілкування з питань певної галузі необхідно вільно володіти відповідною термінологією. Освоєння іншомовних слів призводить до кількісного і якісного росту словника мови-реципієнта, а знання їх етимології, полегшує і прискорює цей процес.

Кантур К. А.

*Національний університет «Одеська юридична академія», доцент кафедри
иностранных языков, кандидат филологических наук*

ЛИНГВО-СТИЛИСТИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ ПУБЛИЦИСТИЧЕСКОГО ТЕКСТА ПРОТЕСТНОЙ ТЕМАТИКИ (АНГЛИЙСКИЙ, РУССКИЙ, ФРАНЦУЗСКИЙ ЯЗЫКИ)

В зависимости от идеологической позиции различные СМИ по-разному освещают протестные выступления иммигрантов. Любой социально-политический (идеологический) дискурс, в том числе описывающий протестные выступления, чрезвычайно широко использует *штампы, клише, речевые стереотипы, эвфемизмы, метафоры и эпитеты, языковые оценочные коннотации. Наблюдается также амбивалентность терминов, применяются определенные риторические приемы*. Оценим некоторые из них, представляющие интерес для понимания стереотипного построения политического дискурса.